

Stimulerend klimaat

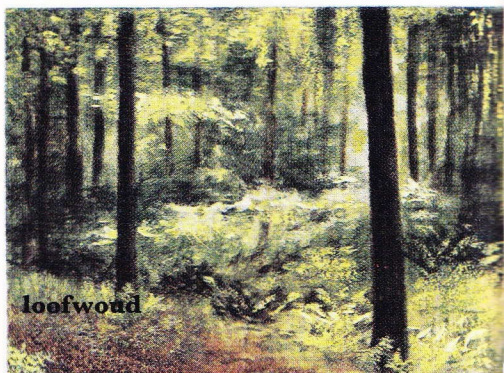
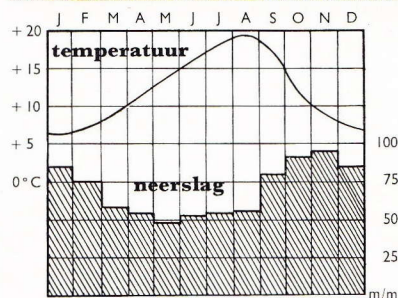
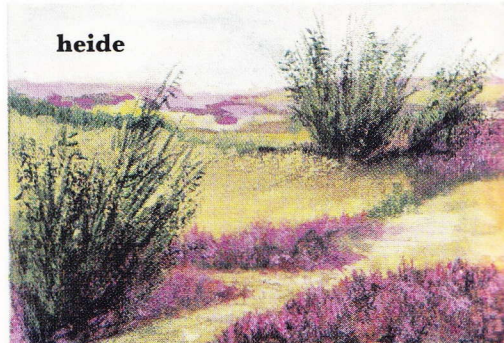
De mens put de mogelijkheden voor zijn stoffelijk voortbestaan uit de natuur en zijn levenswijze geeft de manier aan, waarop hij de middelen aanwendt, nodig voor zijn onderhoud.

Deze levenswijze hangt natuurlijk af van het omringende milieu, maar eveneens van de bekwaamheid en de vindingrijkheid van de mens; beide laatste drukken zich uit in de techniek, die grotendeels de beschaving bepaalt.

Het koudgematigd oceanisch milieu heeft in de loop der tijden bewezen een uitzonderlijke beschavingsprikkel te bezitten. Hier heeft de zich steeds verder ontwikkelende techniek behoeften in het leven geroepen, die immer

complexer werden. In deze wereld, waar de landbouw zó wonderlijk werd geperfectioneerd, groeiden ook handel en nijverheid tot alles overheersende activiteiten uit. In de koudgematigde oceanische streken ontplooidde het stedelijk leven zich tot een unicum van maatschappelijke organisatie; tussen de 45e en de 55e breedtegraad strekt zich één grote urbanisatiezone uit. Maar ook het platteland maakt deel uit van het door mensenhanden gewijzigde landschap: loofwouden, heidenen en natuurlijke weiden maakten plaats voor akkers en kunstmatige weilanden. De mens maakt dus zelf het landschap en hierbij speelt de bewoning een belangrijke rol. Waar

heide

loofwoud

men zich toegedde op veeteelt of intensieve landbouw staan de woningen afzonderlijk verspreid over een grote oppervlakte en sloot de mens zijn akkers en weiden af met hagen of bomenrijen. Dit noemt men een gesloten landschap. Waar de gronden echter rijker zijn (b.v. leemgronden) en de boer zich bijgevolg niet zozeer met intensieve teelten moet bezighouden, zijn de ondernemingen doorgaans veel groter en zijn de woningen geconcentreerd tot een dorp of een gehucht in een open landschap. Waar de mens ook woont, telkens speelt het klimaat een belangrijke rol. De koudgematigde klimaatgordel vertoont, in verhouding tot de ligging van de zee, twee duidelijk te onderscheiden types, namelijk het oceanische en het continentale type. De oceanische we-

reld heeft een gemiddelde jaar-temperatuur die tamelijk gunstig uitvalt: volgens de breedteligging schommelt dit gemiddelde tussen 15° C en 0° C. Op de 50e breedtegraad bedraagt dit gemiddelde ongeveer 10° C. Van groot belang is de geringe temperatuurschommeling tussen winter en zomer: ze bedraagt slechts 15° à 18° C. Kenschetsend voor dit klimaat zijn tevens de tussenseizoenen, lente en herfst, die een zeer geleidelijke overgang naar zomer en winter vormen. Bovendien is de neerslag er verspreid over het gehele jaar; een bruuske overgang van een droge naar een regenperiode is hier dus ook niet te vrezen. Nu begrijp je wel, dat dit oceanisch klimaat een stimulans is voor de mens, niet te heet of te koud en zonder bruuske overgangen, die een grote aanpassing vergen.

West-Europa schonk de wereld een reeks geniale ideeën, die het deels zelf elders had overgenomen, maar tot een eigen bezit omwerkte. Zo werd de Westeuropese beschaving een universele levenshouding die zowel Amerika als Azië, Afrika en Oceanië sterk beïnvloedde.

Martin Luther deed eerst in Duitsland en daarna ook in de andere landen de hervormingsbeweging ontstaan, die de katholieke kerk aanvankelijk veel schade toebreacht, maar die haar ook de noodzakelijke schok bezorgde tot

vernieuwing en verspreiding van het christendom.

Denkers als Locke, Rousseau en nog vele anderen brachten West-Europa en de hele wereld richtinggevende ideeën.

West-Europa schonk de wereld een parlementair stelsel, dat in de 13e eeuw in Engeland ontstond en de ganze wereld zou overtuigen. De Franse Revolutie concreteerde de begrippen “vrijheid” en “Rechten van de mens”, die voor zovele landen een glanzend lichtpunt zouden worden.

Met Napoleon triomfeerde het Europese genie van het recht, dat door zijn klaarheid, duidelijkheid en evenwichtigheid het model zou worden voor de rechtspraak van Japan en de Filippijnen en Canada en Zuid-Amerika.

West-Europa was tevens de bakermat van de grote economische stelsels, zowel van het mercantilisme als van het liberalisme, het socialisme, het corporatisme, de christelijke democratie en het communisme (want Marx was een West-Europeaan!).

Ook op het gebied van de wetenschappen drukte West-Europa zijn stempel op de verdere ontwikkeling van de wereld. Zelfs wanneer we enkel de belangrijkste namen zouden noemen, zou dit nog een onoverzichtelijke reeks worden. Zeer grote verwezenlijkingen op technisch gebied zijn de uitvinding van de boekdrukkunst, waardoor het mogelijk werd, de gedachtenstromingen op grote schaal te verspreiden, en de mechanisering, die in de 18e eeuw aanleiding gaf tot de industriële revolutie. Van dat ogenblik af evolueerde West-Europa in een revolutionair tempo, uitmondend in het atoomtijdperk, waarvan wij echter niet weten of het de Westeuropese mens zal verheffen tot het hoogste cultuurstadium, of hem zal brengen tot demonische vernietiging, waarbij 20 eeuwen religie, recht, wetenschap en kunst ijdele begrippen zouden zijn...

Het koudgematigd oceanisch klimaat met zijn geringe temperatuurschommelingen en zijn milde neerslag schonk de Westeuropese mens de gelegenheid een cultuur op te bouwen, die als een unicum voor ons oprijst en waarbij religie, recht, wetenschap en kunst een boodschap voor de hele wereld werden. Beland in het atoomtijdperk, draagt deze mens echter zware verantwoordelijkheden...

open landschap

gesloten landschap

